Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאננמאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דער פרענומעראציאנס־פערמין
בעגיננט מיט דעם עמפפאנג דעם
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט־גאססע נומ׳ 1,
וואהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבע.

ייִדישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייםאל וואכענטליך
פאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך־אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.־וועהר.
האלביעהריג 5 „ „
פיערטעליעהריג 2 גולד׳ 50 קר׳ ע.־וו.

פירים אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.־וועהר.
האלביעהריג 5 גולד׳ 50 קר׳ ע.־וו.
פיערטעליעהריג 2 „ 75 „ „

Nr. 149, צעהנטער יאהרגאנג | פעסט, מיטטוואך כט כסליו ה.ת׳ר׳ל׳ט׳ | Pest, den 25. Dezember 1878.

דיא ניהיליסטען.

רוסלאנד רוהט יעטצט פאם אויסווערטיגען קריעגע; דאפיר אבער געהרט אין דעמזעלבען איין געפעהרליכער אינגערער קריעג, איינע רעוואלוציאן דורך דיא „ניהיליסטען". וויר האבען דיעזען אויסדרוק שאן אפט ערקלערט. דאס לאטיינישע ווארט „ניהיל" הייסט אויף דייטש „ניכטס" אדער „ניין", אונד דיאיעניגען, וועלכע דאס פערנײנען, וואס דיא מייסטען מענשען בעיאהען, הייסען „ניהיליסטען". פראגט מאן דיא מאראלישען מענשען, אב איין גאט עקסיסטירט אונד אב עס צווישען גוט אונד באזע איינען אונטערשיעד גיבט, זא ווערדען זיא מיט „יא" אנטווארטען, וועהרענד היערויף דיא ניהיליסטען מיט „ניין" ערווידערן ווערדען. זיא זאגען: אללע אונזערע ביזהעריגען בעגריפפע פאן מאראל זינד נ י כ ט ס — אונד אללע ביזהעריגען, פאן דער רעליגיאן, זיטטליכקייט אונד פאם שטאאטע איינגעשטעללטען ארדנונגען אונד איינריכטונגען דער מענשליכען געזעללשאפט מיססען אומגעשטירצט אונד פ ע ר נ י כ ט ע ט ווערדען.

זא וויא צו ענדע דעם פארינגען יאהרהונדערטס אין פראנקרייך נאך לאנג־יעהריגער פאלקס־בעדריקונג דיא גראסע רעוואליציאן איסגעבראכען וואר, אונד דיא „קאממוניסטען" מיט דעם געדאנקען אויפטראטען, דאס אללעס איינענטהומס־רעכט אבגעשאפפט אונד דאס פערמאגען אינטער אללע מענשען גלייך פערטהיילט ווערדען מיס; זא גלימטט היינטע אין רוסלאנד נאך טויזענד־יעהריגער פאלקס־בעדריקונג דאס פייער דער רעוואליציאן, וועלכעס נון יעטצט פאן דען ניהיליסטען געשירט ווירד. נאך ביז צום יאהרע 1861 עקסיסטירטען אין רוסלאנד לייב־אייגענע בויערן, וועלכע אהנע פאליטישע רעכטע, אהנע איינענטהום, אהנע בעזיטץ, אהנע פערזאנליכע פרייהייט, אונד פאן איהרען הערדען וויא דאס פיעה בעהאנדעלט ווארען. — דיא בויערן אין רוסלאנד זינד נון וואהל פאן דער לייב־אייגענשאפט אונד פאן דער שקלאווערייא בעפרייט, אבער דיא קליינען צערטהיילטען גרונד־שטיקע, דיא זיא האבען, גענינגען ניכט צו איהרעם אויסקאממען. אים דען פרייען בויערן מיססען דאהער טאג־לאהנער ווערדען, דיא נון פיעל שלעכטער געשטעללט זינד, אלס פריהער דיא לייב־אייגענען. איין מיטטעלשטאנד עקסיסטירט אין רוסלאנד ניכט, דא גיבט עס נור ענטוועדער זעהר רייכע אדער זעהר ארמע לייטע, וועסהאלב דארט דער געוואלטיגע אונטערשיעד צווישען ארם אונד רייך זא זעהר צו טאגע טריטט. — דא האבען נון דיא ניהיליסטען איין לייכטעס פעלד, אינטער דער ארמען, הארטבעדריקטען בעפאלקערונג דען געדאנקען צו פערברייטען, דאס מאן איינע אקער־פערטהיילונג מיט גיטער־ אונד פערמאגענס־גלייכהייט איינפיהרען זאלל. דיא ניהיליסטען פרעדיגען איבעראלל: „איין מענש האבע קיין רעכט, איבער אנדערע צו הערשען, דיא ביזהעריגען איינריכטונגען דער מענשליכען געזעללשאפט אונד דעם שטאאטעס זינד שלעכט אונד מיססען אומגעשטירצט אונד פערניכטעט ווערדען. עס עקסיסטירט קיין גאטט, עס דארף אויך קיין קאיזער אונד קיין ריכטער עקסיסטירען — אונד אנשטאטט דער ביזהעריגען ארדנונג אינטער דען מענשען מוס עטוואס גאנץ אנדערעס קאממען. אללע מענשען מיססען פרייהייט אונד גלייכהייט האבען, ניכט בלאס אין פאליטישען רעכטען, זאנדערן אין אללעם. אללעס פריוואט־איינענטהום מוס אבגעשאפפט אונד דיא גיטער דער וועלט מיססען פאן אללען מענשען גלייך בעארבייטעט אונד פערוואלטעט ווערדען. — יא, זאגאר דאס מיין אונד דיין אין בעצוג אויף דיא פרויען אונד קינדער דארף ניכט מעהר עקסיסטירען. דאס ווארט „מיין ווייב אדער דיין ווייב, מיין קינד אדער דיין קינד" מוס אויפהארען, דאס הייראטען מוס אבגעשאפפט אונד איינע ווייבער־געמיינשאפט מוס איינגעפיהרט ווערדען, זא דאס דאנן קיינע איינצעלנען פאמיליען פארהאנדען זיין דירפען — זאנדערן נור איינע גראסע מענשען־פאמיליע!" —

אנדערע ניהיליסטען פערברייטען ווידער פאלגענדע לעהרען: „דיא ביזהעריגען געזעטצע פארדערטען דיא בערויבונג דעם מענשען דורך דען מענשען, דיא אויסבייטונג דעם שוואכען דורך דען שטארקען, עס מיססע דאהער איינע גערעכטע אויסגלייכונג דעם איינענטהומס איינטרעטען. עס איזט אונגערעכט, דאס מאן איינעם מענשען, דער טראטץ זיינער דוממהייט אונד אונפעהיגקייט בלאס דורך גליקליכע צופעללע צו איינעם רייכטהומע געקאממען, דיעזען רייכטהום אויך לאסט, אונד דאס מאן זאגאר צוגיבט, דאס ער איהן אויך אויף זיינע קינדער פערערבט. — עס מוס איינע גערעכטע פערטהיילונג דעם פערמאגענס איינטרעטען. דאס וועלט־פערמאגען מוס אין גערעכטער שטאאט אין דער האנד האבען אונד עס זא פערטהיילען, דאס יעדעם נאך זיינער פעהיגקייט אונד יעדער פעהיגקייט נאך איהרער ארבייט אונד לייסטונג געגעבען ווירד, זא דאס דיא שטעללונג דעם מענשען ניכט פאן דעם צופאללע זיינער געבורט, זאנדערן פאן זיינעם פערדיענסטע אבהענגען זאלל. דאס גליק דער מענשען בעשטעהט נור אין דער פעראייניגונג אלל איהרער קרעפטע צו געמיינזאמען צוועקען. יעדער מענש מוס צור „געמיינזאמקייט" דאס לייסטען, וואס ער עבען צו לייסטען פעהיג איזט. דורך זאלכע איינריכטונגען ווירדען אללע באזען לידענשאפטען אונד פערברעכען אוס דער וועלט פערשווינדען, דא דאנן דיא זעלבסט־זוכט אויפהארען אונד נור דער זינן פיר דיא געמיינשאפטליכקייט דער מענשען הערשען ווירד." —

דורך דיעזע אונד עהנליכע לעהרען זוכען דיא ניהיליסטען אין רוסלאנד דאס פאלק צו פערווירען אונד צור רעוואליציאן צו העטצען. דיא אנהענגער דיעזער לעהרען זינד אין דער גאנצען וועלט פערברייטעט. אין פראנקרייך הייסען זיא „קאממוניסטען" אדער „אינטערנאציאנאלע", אין דייטשלאנד הייסען זיא „זאציאל־דעמאקראטען" אונד אין רוסלאנד הייסען זיא „ניהיליסטען." אינדעססען שטעהען אלל דיעזע ביזהעריגען ארדנונגס־פיינדליכען געזעללשאפטען אין ענגסטער פערבינדונג מיט איינאנדער — דיעזע וואללען פארלייפיג אללע הערשער אונד מאנארכען בעזייטיגען אונד איינע איינהייטליכע וועלט־רעפובליק איינפיהרען. וויא בעקאננט, ווארדען אין איינער קורצען צייט מארד־פערזוכע אויף דען דייטשען קאיזער, אויף דען שפאנישען אונד איטאליענישען קאניג געמאכט, אונד אויך אין רוסלאנד האט מאן בערייטס מעהרערע פערשווארונגען געגען דאס לעבען דעם קאיזערס אלעקסאנדער ענטדעקט.

נון, אין דען איבריגען שטאאטען, וואָ דיא פאלקס־פרייהייט הערשט, קאנן דאס טרייבען דער זאציאל־דעמאקראטען ניכט זא לייכט געפעהרליך ווערדען, ווייל דיעזע אונטער דער איבריגען בעפאלקערונג קיינע מיט־פערבינדעטען פינדען; אבער אין רוסלאנד, דאס נאך אימטער דער איינציגע שטאאט אין אייראפא איזט, וואָ אבסאלוט אונד פאלקס־בעדריקענד רעגיערט ווירד, קאנן דאס טרייבען דער ניהיליסטען דאס אהנעהין שאן גלימטענדע פייער דער רעוואליציאן אין העללען גראסען פלאממען אויפלאדערן לאססען. מאן מוס דאהער דאס טרייבען דער ניהיליסטען אין רוסלאנד פיר זעהר ערנסט נעהמען — אונד ווענן אינצווישען ניכט בעזאנדערע פארזיכטס־מאסרעגלן זייטענס דער רוסישען רעגיערונג געטראפפען ווערדען; ווענן זיך דער רוסישע קאיזער ניכט באלד הערבייליסט, אויך זיין פאלק פרייהייטליך צו רעגיערען: — דאנן איזט דיא געפאהר איינער גראסען, שרעקליכען רעוואליציאן אין רוסלאנד זעהר נאהע, וואדורך דאס גראסע רוסישע ר י י ך אין טריממער צערפאללען קאננטע.

אויך דער „פעסטער ללאיד" ברינגט אין זיינעם געסטריגען אבענד־בלאטטע „איבער דיא פארצייכען דער רעוואליציאן אין רוסלאנד" איינען בעריכט אוים פעטערסבורג, וועלכער פאלגענדערמאסען לויטעט: „אוים אללען טהיילען דעם גראסען רוסישען רייכעס געלאנגען בעאונרוהיגענדע נאכריכטען היעהער. איבעראלל מורט דאס פאלק. וויא אין דער רוסישען הויפטשטאדט, שטעהען אויך אין דער פראווינץ דיא שטודענטען אן דער שפיטצע דער רעוואליציאנערען בעוועגונג, אונד מעהרערע פארנעהמע פאמיליען אונטערשטיטצען דיא בעשטרעבונגען דער אונצופריעדענען. דיא פיהרער דער רעוואליציאן זינד געוואהנליך שטודענטען, וועלכען זיך אויך ארבייטער אונד בירגער אנשליעסען, דיא ניכט מעהר דאס יאך דער פאלקס־בעדריקענדען רעגיערונג שלעפפען וואללען."

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (נייע שטודענטען־רעוואלוציאן אין פעטערסבורג.) עס ווירד היערייבער פאלגענדעס אוים דער הויפטשטאדט רוסלאנדס געמעלדעט: „דער דרוק דער פאליצייא אויף דיא שטודירענדע יוגענד וואר בערייטס איין אונערטרעגליכער. — דיא אוניווערזיטעטס־שטודענטען פערזאממעלטען זיך דאהער, אים דעם קראנפרינצען, דער אלס בעשיטצער דער אוניווערזיטעט גילט, איין געזוך צו אונטערברייטען, דאמיט דיא פאליצייא קינפטיגהין ניכט יעדע פרייע בעוועגונג דער שטודענטען בעשרענקע. דיא אוניווערזיטעט בעפינדעט זיך יענזייטס, דיא וואהנונג דעם קראנפרינצען דיעסזייטס דעם „נעווא"־פלוססעס. דיא שטודענטען פערזאממעלטען זיך אלזא אים אוניווערזיטעטס־געביידע אונד וואללטען איבער דיא נעווא־בריקע אין דיא וואהנונג דעם קראנפרינצען זיך בעגעבען. דיא פאליצייא האט יעדאך פאן דיעזעם פלאנע קעננטניס ערלאנגט, דען זיא נאטירליך אום יעדען פרייז צו הינדערן זוכטע. אלס דיא שטודענטען אינדעם צור בריקע קאמען, דא מאכטען זיא דיא בעמערקונג, דאס זעלבע אין דער מיטטע אבגעבראכען זייא. עס בלייב דיעזען אלזא ניכטס איבריג, אלס דען פלוס מיט קליינען שיפפליין צו פאססירען. דאס גינג נאטירליך לאנגזאם פאר זיך. אלס ענדליך אללע שטודענטען בערייטס דיעסזייטס דעם פלוסעס

פאָן 200 ביז 300 גילדען. אלס איך פערמוטהעטע, דער פאַרשטאנד ווערדע מיינע רעכנונגען פריפען לאססען, דא באָרגטע איך מיר איממער פיר קירצע צייט דאס פעהלענדע געלד פאָן וואוכערערן אויס, דענען איך עס נאָך וועניגען טאגען פאָן דען נייען איינקאססירונגען מיט האָהען „וואוכער־צינזען“ צוריקצאהלען מוסטע. פאַר קורצעם נון ערפוהר איך, דאס מאן מיך איבעררּאשען אונד מיינע ביכער אונד רעכנונגען גאנץ אונערוואַרטעט פריפען וויללע, דאמיט איך ניכט איינמאל צייט געווינגע, מיר פאָן דען וואוכערערן געלד אויסצובאָרגען. דא זענדעטע איך מיינע פרויא צו איהרעם ברודער נאָך וויען, דאס ער מיר דאס פעהלענדע געלד הערבאָרגע אונד מיך אונד מיינע פאמיליע פאַר דעם אונטערגאנגע רעטטע. איינע טעלעגראַפישע דעפעשע אויס וויען פערשטענדיגטע מיך יעדאָך דאפאָן, דאס איך פאָן דיעזער זייטע קיינען העללער צו ערוואַרטען האבע. דאס וואר אם 30-טען אָקטאָבער. איך וואר פערצווייפעלט. אין מיינעם הויזע בעפאנדען זיך נאָך 1000 גילדען געמיינדע-געלדער. דיעזע ראפפטע איך אין אללער איילע צוזאממען, אום נאָך אמעריקא צו ענטפליהען, דאָך ווארדע איך שאָן אם 5-טען נאָוועמבער אין ענגלאנד פערהאפטעט. — איבריגענס איזט יא דיא געמיינדע דאָך ניכט אום אללעס געלד געקאָממען. אבגעזעהען פאָן יענער סוממע, דיא מאן ביא מיר נאָך פאַרפאנד, קאָממט מיר ביא דער געמיינדע נאָך דאס געהאלט פיר אָקטאָבער, פערנער 60 גולדען קווארטיער-געלד. אויך אין דען פאָנד ציר פענזיאָנירונג דער געמיינדע-בעאמטען האבע איך בערייטס 800—1000 גילדען איינגעצאהלט. דאס איזט אללעס, וואס איך צו זאגען האבע. איך ביטטע יעדאָך אים גנאדע פיר מיינע אַרמע, האַרט־געפריפטע פאמיליע!“ (דיא איינזאגען דעם גוטמאנן מאבען אימטערהין קיינען שלעכטען איינדריק. דער מאנן שיינט ווירקליך מעהר אים לייכטזינן, אלס אין פאָלגע אבזיכטליכען דיעבשטאהלס אין דאס אינגליק פערוויקעלט וואָרדען צו זיין!) —

* (איין יידישעס בעטהויז־עקסעקוטירט.) אים מאָקרין (באטשקער קאָמיטאט) ווירד פאָם 20. דיעזעס נאבשטעהענדעס בעריכטעט: דיא היעזיגע יידישע געמיינדע בעזיטצט איין שיל-געביידע מיט איינער וואָהנונג פיר דען לעהרער אונד איינע סינאגאָגע. דאס איזט איהר גאנצעס איינענטהום. געסטערן נון ערשיען איין שטייער-עקסעקוטאָר מיט דעם וואגען אין דעם האף דער סינאגאָגע, אפפנעטע דיעזעלבע אינד ליעס זעממטליכע איינריכטונגען, דיא צים טהיילע בעפעסטיגט וואַרען, לאָזרייסען אונד איהרען וואגען לאדען. אייך דיא לייכטער ווירדען אבגעשניטטען, אים אינס אָרטס-געמיינדע-הויז געשלעפפט צו ווערדען. היעביא מיסטע נאטירליך אייך פרייוואט־איינענטהום מיט־וואנדערן, זאָ צים ביישפיעל דיא „סליחות“, „סדורים“ אונד „חמשים“, וועלכע זיך אין דער סינאגאָגע פאָרפאנדען. אונד ווארום אללי׳ דיעזע פערווירונג? וועגען איינער שטייער־גולדען פיר דאס שיל- אונד סינאגאָגען-געביידע. נון האט אבער דיא געמיינדע וועגען דיעזער שטייער ניכט איינמאל איינע שריפטליכע אויפפאָרדערונג ערהאלטען, אום צו וויססען, ביז צו וועלכעם טערמינע דיא שטייער ענטריכטעט ווערדען מיס! דיא געמיינדע קאָננטע איהרע שילע אינד איהרען קילטוס ניר מיט דער גראָסטען אנשטרענגונג ערהאלטען, דא זיא ביזהער פאָן קיינער זייטע איינע שיל- אָדער קילטוס-סובווענציאָן ערהאלטען האט! עס פראגט זיך נון: ווער איהר דען ערליטטענען שאדען ערזעטצען ווירד? וויא זאָלל זיא איהרע סינאגאָגע מיט נייער איינריכטונג פערזעהען? — וואהרליך! עס האט זיך דער מיהע ניכט געלאָהנט, וועגען איינער גולדען איינע זאָלכע פערוויסטונג צו פעראורזאכען אונד דען פאָרט-בעשטאנד איינער קילטוס-געמיינדע צו בעדראָהען! — איינע זאָלכע ווילקיר קאָנן ניר פאָן דען געוואָהנליכען שטייער-איינטרייבערן הערריהרען, דא דיא האָהער געשטעללטען שטייער-בעאמטען געוויס ניכט זאָ ריקזיכטלאָז פאָרגעגאנגען ווערען!

טעלעגראַפישע דעפעשע.

לאָנדאָן 23-טען דעצעמבער. עס ווירד נון אייך אמטליך בעשטעטיגט, דאס דער הערשער פאָן אפגהאניסטאן זאממט דער רוסישען געזאנדטשאפט רעטערירט זינד. דיא אפגהאנען האבען זיך פאָן דיעזעם הערשער לאָזגעריססען. דיא אפגהאנישען סאָלדאטען פליכטען אים פירכט פאַר דען ענגלענדערן אינס געבירגע.

געשעפטסבעריכט

פעסטער פרייזע.

קאָרן 5,60 — 6 גולד. —

גערסטע פוטטער 5,20—5,70 גילדען, מאלץ 7,50 גולדען.

קוקורוץ אלטער 5,95, נייער 4,45 גולד.

האפער 5,30—5,60 גולד.

מעהל-פרייזע (פער 100 קילאָגראמם זאממט זאק, פרייא אב פעסט:) נומ׳ 0: 21 גולד. 40 קר., נומ׳ 1 20 גול. 80 קר., נר׳ 2: 20 גול. 20 קר., נר׳ 3: 19 גול. 20 קר. נר׳ 4: 18 גול. — קר., נר׳ 5: 16 גול. 40 קר., נר׳ 6: 15 גולד. 20 קר., נר׳ 7: 13 גול. 40 קר., נר׳ 8: 10 גול. 80 קר., נר׳ 8½ 8 גולד. 20 קר., פיינע קלייע 3 גול. — קר., גראָבע קלייע 2 גולד. 80 קר.

הילזענפריכטע: ערבסען 9—9,25 גול. — נייע לינזען 9—12 גול. ראָהע הירזע 5 — 5¼ גול. — הירזע-בריין 9—9¼ גול. גרויער מאָהן 18—19 גול. בלויער 20—23 גול. גראָסע ווייסע באָהנען 7.40—8½, צווערגעל 9¼—9½. האנפזאמען 8½—9 גולד. לייןזאמען 11½—12½ גול. (אללעס פער 100 ק.)

ערד-עפפעל פרימא פער 100 קילאָגראמם 1·80—2 גולדען.

שפיריטוס נייע מעטהאָדע אים קליינען 28¾—29¼ גולד. אלטע-מעטהאָדע 30 — 30½ גולי פער 10000 ליטער-פערצענט.

שליוואָוויטץ באנאטער 32—36 גול. טרעבערכטער 25 — 26 גול. (אללעס פער העקטאָליט.)

צוועטשקענמוס (לעקוואר) 12—13 גולד.

האָניג. גלייטערטער 32½ — 33 גולד. וואַכס-האָניג 27,50—28 גולד.

וויינשטיין נוטער-נאטטונג 52—60 גולד.

כנאָפפערן אונגארישע נייע וואַרע 18,50 גולדען. —

ריבאָל דאָפפעלט-ראפפינירטעס 33½—34 גולדען פער 100 קילאָגראמם. —

פעטראָלעאום 16½—17 גולד.

שאפוואָללע. אין פאָרינער וואָכע וואַר דאס וואָלל-געשעפט לעבהאפטער, עס ווארדען פערקויפט: 100 מעטערצטר׳ פיינע טוך-וואָללען צו 136 — 141 גולד. 60 מטרצ׳ גערינגערע מיטטעל איינשורען 85 — 86 גולד. 100 מטרצ׳ פעהלערפרייע באטשקער איינשורען 74—76 גול. 140 מטרצ׳ זאנדוואָללען 61—66 גילד. אונד 180 מטרצ׳ טהייס-צווייִשורען 82—83 גולד. (אללעס פער 56 קילאָ.)

ווינער פרייזע.

שפיריטוס 29½—29¾ גולד. צו 10·000 ליטער פערצענט. —

ריבאָל 33—33¼ גולדען, פער 100 קילאָ. —

ווייצען, פערקויפט ווארדען 25000 מעטערצטר׳ פרייזע: טהייס-ווייצען 79—80-קילאָ׳ 9,75—11.— גולד׳ פער מעטערצטר. —

קאָרן, אונגארישעס 69—72-קילאָגראמם 6.40—6,70 גולד׳ פער מעטער-צטר.

האפער אונגארישער 6,15 — 6,30 גולדען פער מעטער-צענטנער.

גערסטע סלאָוואקישע 63—64½-קילאָ 7,60 — 9,30 גולד.

רעפס באנאטער 12.50 — 12,75 גול. קאָהל 13·25 — 13.50 גול.—

ווייצען-מעהל נר׳ 0: —21·—22.— גול., נר׳ 1 18.50—20.— גול., נר׳ 2: —17.——18. נר׳ 3: 14.50—15,50 גולדען. אללעס פער מעטער צטר.

קאָרן-מעהל, נר׳ 1: 12,50—14.— גול., נר׳ 2, 10·50 11.50 גולדען פער מעטער-צטר.—

הילזענפריכטע: לינזען 12—24 גולדען, ערבסען 10—15 גול. באָהנען 8¼ — 10¼ גול. הירזען 6—6¾ גול׳ (אללעס פער 100 קילאָ).

לאָטטאָ-ציעהונג פאָם 21-טען דעצעמבער 1878.

טעמעשוואר	35	74	90	55	71
וויען	15	72	82	22	67
גראץ	39	61	22	42	21

פראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע		קוואליטעט פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגר.
ווייצען	נייער באנאטער	74	—.——.—
״	״	75	—.——.—
״	״	76	8.—— 8.10
״	״	77	8.35 — 8.50
״	״	78	8.70 — 8.85
״	״	79	9 —— 9.10
״	״	80	9,15 — 9.20
״	טהייס	74	—.——.—
״	״	75	—.——.—
״	״	76	8.65— 8.75
״	״	77	8.95 — 9.15
״	״	78	9.35 — 9.45
״	״	79	9.55 — 9,65
״	״	80	9.70 — 9.75
	פעסטער באָדען	74	—.——.—
״	״	75	—.——.—
״	״	76	8.30— 8.40
״	״	77	8.45 — 8.55
״	״	78	8.75 — 8.90
״	״	79	8.95 — 9.05
״	״	80	9,25 — 9.35
״	ווייסענבורגער	74	—.——.—
״	״	75	—.——.—
״	״	76	8.30— 8.45
״	״	77	8.55 — 8.70
״	״	78	8.85— 9.05
״	״	79	9.25— 9.35

פריכטע	קוואליטעט פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגר.
קאָרן	72	6.——5,80
גערסטע מאלץ	62	7.20—6.60
גערסטע פוטטער	62	5.75—5.40
האפער	41	5.60—5.40
קוקורוץ באנאטער		.——.—
אנדערער	73	4.25—4.20
הירזע		5.25—4,75

[illegible]			פער 100 קילאָגראמם
ווייצען	פער	אָקטאָבער	.——
	.		——
	.	פריהיאהר	8.60 —
קוקורוץ	.		4.92 —
גערסטע			——
האפער	.	פריה-יאהר	5.80 —
.	.		—.—
ריפס	.		—.—

באללען-מעהל		[illegible]	קר׳ פל.
נומער	0		21 40
״	1		20 80
״	2		20 20
״	3		19 20
״	4		18 —
״	5		16 40
״	6		15 20
״	7		13 40
״	8		10 80
״	8½		8 20
שפיריטוס: אלטע מעטהאָדע פראָצענטגראד			23.70
״ נייע ״ פראָצענטגראד			27.75

קורז-טאבעללע פאָם 21. דעצעמבער

געלד-קורז

	קר׳ פל.
זילבער-אגיא	100 05
דוקאטען	5 59
עסטערר.-אונגאַרישעס 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פראנקס)	9 36
נאפאלעאָנדאָר	9 36
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	57 80
20 מארקשטיקע	11 55
פאפיער רובעל	1 13

לאָזע.

	קר׳ פל.
1839-ער ראָטשילד-לאָזע גאנצע	319 —
דעטטא פינפטעל	317 —
1851-ער 4 פראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	108 50
1860-ער גאנצע	113 50
דעטטא פינפטעל	123 60
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	139 —
דעטטא 50	138 50
[illegible] רעגולירונגס	27 —
[illegible]-לאָזע	21 —
קרעדיט-לאָזע	162 80
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	29 —
דאָנוי-דאמפפשיפפאהרטס-לאָזע	95 —
אינסברוקער לאָזע	2? 75
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	15 50
קראקויער 20	14 75
אָפנער 40	29 —
פאלפי 40	28 50
רודאָלפסלאָזע 10	15 50
סאלם-לאָזע 40	42 25

לאָזע.

	קר׳ פל.
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	18 —
סט. גענאָיס 40	36 25
שטאניסלויער 20	22 50
טריעסטער 100	117 75
דעטטא 50	62 —
וואלדשטיין 20	23 —
ווינדישגרעטצער 20	28 90
אונגארישע פרעמיענלאָזע צו 100 גולד.	77 —
דעטטא צו 50 גולדען	77 80
ווינער לאָזע	89 50

ווערטה-פאפיערע

	קר׳ פל.
אונגארישע גאָלד-רענטע	83 90
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	78 50
טעמעשוואר-באנאטער	75 50
זיעבענבירגישע	73 50
גאליציש	83 75
בוקאָווינער	79 50
אונגארישע אייזענבאהנאנלעהען	99 —
ווינצערצעהענט-אבלעזונגס-אָבליגאציאָנען	81 75
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באָדענקרעדיט-[illegible] צו 5 אייגזאהלבאר פערצענט	95 —
דער אונגארישען היפאָטעקען באנק צו 5 אייגזאהלבאר פערצענט	84 —
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אינסטאלט צו 5 אונד אייגזאהלבאר פערצענט	—.—
דעטטא צו 6 פערצענט	—.—
דער פעסטער קאָממערציאל-באנק	95 50

Eigenthümer u. verantwortlicher Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1878. Druck v. M. Burian, Marokkanerhaus.

קאנגנטליך טראָטין זיינער פערזיכערונגען, דען פערטראג זיינערזייטס צו רעשפעקטירען, דענגאָך דאהין שטרעבט, זיד- אונד נאָרד-בילגאריען צו פעראייניגען, אום דאנן דיעזען גראָס-סלאווישען שטאאט אונטער זיינער אָבער-הערשאפט צו בעהאלטען! דא רוסלאנד אנדערס שפריכט אונד אנדערס האנדעלט, בענוטצט לאָרד בעאקאָנספיעלד יעדע געלעגענהייט, אום עס וויעדערהאָלט אונד נאכדריקליך אויסצושפרעכען, דאס דיא אונטערצייכנער דעם פערטראגעס עס נימטער דולדען ווירדען, דאס דיעזער דורך אירגענד איינע מאכט פערלעטצט ווערדע! איבריגענס שיינט עס אונס, דאס לאָרד בעאקאָנספיעלד בעססער טהון ווירדע, זיך איסשליעסליך אויף ענגלאנד צו בערופען, דאס דיעזעס איינע פערלעטצונג דעם פערטראגעס ניכט דולדען ווירדע. פאָר ענגלאנד האט מאן אין רוסלאנד אָהנעהין טיעפען רעשפעקט. שפריכט לאָרד בעאקאָנספיעלד יעדאָך פאָן זעממטליכען אונטערצייכנערן דעם פערטראגעס' אים היעדורך דאס פרעכע רוסלאנד איינצושיכטערן, זאָ איזט עס מאָגליך, דאס מאן איבער איינע זאָלכע דראָהונג אין פעטערסבורג נור לאכען ווירד. עס איזט יא פאָראויסצוזעטצען, דאס רוסלאנד עס ניכט וואגען ווירדע, דורך פערלעטצונג דעם בערלינער פערטראגעס דען אונווילּלען פאָן גאנץ איירָאפא אויף זיך צו לאדען, ווענן עס אים געהיימען דיא זאכע מיט ביסמארק ניכט שאָן אבגעמאכט העטטע. וויא געזאגט, ווענן לאָרד בעאקאָנספיעלד זיך דאריף בערופט, דאס זעממטליכע אונטערצייכנער דעם פערטראגעס דעססען פערלעטצונג ניכט דולדען ווירדען, זאָ איזט עס מאָגליך, דאס ער זיך היערין אירט, דא ער דאָך ניכט וויססען קאנן, דאס דיעסבעציגליך צווישען ביסמארק אונד גאָרטשאקאָף אין אללער שטיללע עטוואס אבגעמאכט וואורדע. בערופט ער זיך יעדאָך אויף ענגלאנד, דאנן קאנן ער געוויס זיין, דאס מאן אין פעטערסבורג דיא זאכע ניכט זאָ לייכט נעהמען ווערדע! —)

*) (דיא פליכט דעם פירסטען פאָן אפגהאניסטאן), דערען וויר בערייטס ערוועהנט האבען, האט אין דער אפגהאנישען ארמעע איינע אונגעהייערע פערווירונג הערפאָרגערופען. דיא צושטענדע זינד איסערסט טרויריג. דאס לאנד האט קיינען בעהערשער, דיא ארמעע קיינען קאָממאנדאנטען. דיא ענגלענדער האבען דאס לאנד ביז צור הויפטשטאדט קאביל אין איהרער געוואלט. וואס דאס ענדע פאָן דיעזער קירצען ענגליש-אפגהאניסטישען קריעגפיהרונג זיין ווירד, לאסט זיך הייטע נאָך ניכט מיט בעשטיממטהייט זאגען. מאן ווייס נעמליך ניכט, אָב ענגלאנד דיא עראָבערטען אפגהאניסטישען געביעטע פיר אללע צייטען מיליטעריש בעזעטצט האלטען וויללן, אָדער אָב דאסזעלבע געניינט זיין ווירד, מיט דעם נינמעהר טיכטיג געציכטיגטען פירסטען איינען פריעדענס-פערטראג אבצושליעסען. זאָפיעל נור שיינט געוויס צו זיין, דאס ענגלאנד זעהר פערביטטערט איזט, וייל עס נייערדינגס צור איבערצייגונג געלאנגט, דאס נור דער רוסישע איינפלוס אן דעם גאנצען קריעגע מיט דען אפגהאנען שולד זייא. בעקאנגטליך האט יא רוסלאנד מיט געוויאָהנטער אינפערשעמטהייט זיינע היימליכען פערבינדונגען מיט דעם פירסטען פאָן אפגהאניסטאן הארטנעקיג אין אבריעדע געשטעללט. אלס יעדאָך רוסלאנד זייטענס ענגלאנדס אויפגעפאָרדערט וואורדע, דיא רוסישע געזאנדטשאפט פאָן קאביל אבצובערופען, דאמיט ניכט רוסלאנד אונד ניכט ענגלאנד אין אפגהאניסטאן פערטרעטען זייען, דא ווייגערטע זיך רוסלאנד נאטירליך, דיעזעם גערעכטען וואינשע ענגלאנדס נאכצוקאָממען, דאמיט האט עס פערראטהען, דאס עס ענטשלאָססען זייא, זיינען איינפלוס אין אפגהאניסטאן, אונד צואר ענגלאנד צו טראָטץ, אויפרעכטצוערהאלטען. אלס דיא ענגלישע רעגיערונג יעדאָך אים פארלאמענטע איינע ארט קריעגס-ערקלערונג פערקינדען וואללטע, בעאיילטע זיך דער רוסישע געזאנדטע אין לאנדאָן, דעם לאָרד בעאקאָנספיעלד דיא מיטטהיילונג צו מאכען, דאס דער רוסישע געזאנדטע דיא שטאדט קאביל פערלאססען האבע. דיא ענגלישע רעגיערונג ליעס זיך פיר איינען איינגענבליק טיישען, דאס רוסלאנד ווירקליך אים אינטערעססע דעם פריעדענס נאכגעגעבען געוואָרדען. — וויא אינזערע לעזער בערייטס וויססען, איזט בלאָס דער ענגלישע געזאנדטע, ניכט אבער אייך דיא גאנצע געזאנדטשאפט אים קאביל אבבערופען וואָרדען. נון האט דיא ענגלישע רעגיערונג אין פאָלגע דיעזער רוסישען פאָפפערייא אים פארלאמענטע ערקלערט, דאס זיא אייך מיט וואפפען-געוואלט דען רוסישען איינפלוס אין אפגהאניסטאן צו ברעכען וויססען ווערדע. יעטצט ערקלערטע דער רוסישע געזאנדטע נייערדינגס, דאס נינמעהר אייך זעממטליכע בעאמטען דער רוסישען געזאנדשאפט דיא שטאדט קאביל פערלאססען האבען. וויעדער בערוהיגטע זיך דיא ענגלישע רעגיערונג, וועלכע דער מיינונג וואר, דאס דיא געזאנדטשאפט אויף איסדריקליכען בעפעהל זייטענס דער פעטערסבירגער רעגיערונג דיא אפגהאניסטישע הויפטשטאדט פערלאססען האבע. אללייִן דאס גאנצע שטעללטע זיך נייערדינגס אלס רוסישער בעטריג הערויס. דיא רוסישע געזאנדשאפט האט נעמליך ניכט אויף איינען בעפעהל אים פעטערסבירג קאביל פערלאססען, זאנדערן איזט דיעזעלבע גלייכצייטיג מיט דעם פירסטען אויס דער הויפטשטאדט געפליכטעט, וייל דיא ענגלישען ארמעען אים אנריקען וואָרען. היער בעפינדעט זיך אלזאָ דיא רוסישע געזאנדטשאפט פעראיינט מיט דעם פליכטיגען פירסטען, דען זיא אין זיינעם הארטנעקיגען פערהאלטען געגען ענגלאנד נאָך אימטער אונטערשטיטצט! אנגעזיכטס דיעזעס אומשטאנדעס וועהרע עס ווירקליך „קיין וואונדער", ווענן ענגלאנד, אום זיך פאָן דיעזער זייטע איין פיר אללעמאל רוהע צו פערשאפפען, זיך דאצו ענטשליעסען ווירדע, אפגהאניסטאן פיר אללע צייטען מיליטעריש בעזעטצט צו האלטען. דער פליכטיגע פירסט קאָננטע האָכסטענס נאָך רוסלאנד רייזען, אום דאָרט אלס פליכטלינג זיינע טרויריגען טאגע צו בעשליעסען. לייטע, דיא זיך אויף דיא אונטערשטיטצונג רוסלאנדס פערלאססען, פערדיענען געוויס קיינע בעססערע צוקינפט.

*) (קריעגס-פאָרבערייטונגען.) דאס מיניסטעריאום דעם איננערן האט אללע בעהאָרדען אויפגעפאָרדערט, יענע בעאמטען נאמהאפט צו מאכען, וועלכע אים אמטע אונענטבעהרליך זינד, דאמיט דיעזע אים קריעגס-פאללע ניכט אין דיא ארמעע איינגערייהט ווערדען. דאס גאנצע נאמענס-פערצייכניס דיעזער אונענטבעהרליכען מוס ביז 10-טען יעננער דעם מיניסטער דעם איננערן פאָרליעגען. — וויא עס אלזאָ שיינט, מאכט מאן זיך טראָטין דעם פריעדענס-פערטראגעס מיט דער טירקייא בעציגליך נאָך-באזארס דענגאָך אויף איינען קריעג בערייט! עס זינד דיעס וואָהל ניכט אנגענעהמע איסזיכטען.

*) (אלבאניען געגען דען בערלינער פערטראג.) לויט דעם בערלינער פערטראגעס זאָללטען איינגע טהיילע דער טירקישען פראָווינץ אלבאניען אן מאָנטענעגרא אנגעשלאָססען ווערדען, וועהרענד איין האפען, דער ביזהער צו אלבאניען געהאָרטע, אן דען בעזיטץ אינזערער מאָנארכיע איבערגעהט. נון ווירד אים קאָנסטאנטינאָפעל געמעלדעט, דאס דיא אלבאנעזישע בעפאָלקערונג געגען דיעזע אבטרעטונג איינגער טהיילע אלבאניענס פראָטעסט ערהעבט. זיא ווינשט, דאס אלבאניען וויא פריהער אונגעטהיילט אונטער טירקישער הערשאפט פערבלייבע. איזט יעדאָך דיא טירקייא ניכט אים שטאנדע, אלבאניען געגען דיעזע טהיילונג צו שיטצען, זאָ ווינשט דיא בעפאָלקערונג, דאס גאנץ אלבאניען אן איטאליען אנגעשלאָססען ווערדע מאָגע. מאן בעפירכטעט, דאס היעדורך נייע פערוויקעלונגען מיט איטאליען ענטשטעהען קאָננטען. (וויר גלייבען

וואָרטען געקאָממען אונד גערופען: „לינע! לויטער לינע! עס האט איהנען יעמאנד עטוואס איינגערעדעט. יא, איינגערעדעט! אונד ווער זינד זיא, ווענן איך פראגען דארף."

„שטילל! שטילל! שרייען זיא ניכט! איך דיא ווענדע האבען אָהרען, אונד ווענן דאס נאָך יעמאנד הויסען האט, דאנן האבען זיא מאָרגען דיעזען פאלאסט ניכט מעהר!"

„הערר! (ריעף ר' יעקב מיט הייזערער שטיממע, דער זיך בעמיהטע, זיינע פאססונג וויעדער צו ערלאנגען) הערר! איהר בענעהמען איזט אויסעראָרדענטליך אויפפאללענד. איך ווייס ניכט, זאָלל איך זיא בעריקזיכטיגען, אָדער זאָלל איך זיא הינויס-ווערפען."

„ווענן זיא זיך ריין אונד אונשולדיג פיהלען, דאנן ווערפען זיא מיך נור הינויס! — אבער איהר געוויסען האט מיר דאס געגענטהייל, נעמליך איהרע שולד פערראטהען. — — נון, איך וויל זיא ניכט ווייטער בעלעסטיגען, איך קאם נור אויס פריינדליכער ריקזיכט פיר זיא. — איך געהע, אונד ביים געהען וויל איך איהנען נאָך שטילל אונד לייזע זאגען, דאס זיך יעמאנד ווענינגסטענס איין צ י י ג ע פאָרגעפונדען האט, דער בייא דער טרויאונג איהרעס ברידערס מאקס מיט רעגינא צוגעגען וואר אונד אויף דער כתובה אונטערשריעבען איזט. ווענן נון דיעזער צייגע געגען זיא ביים געריכטע שאָן אויסגעטרעטען זיין ווירד, דאנן ווירד עס איהנען לייד זיין, מיך זאָ אונפריינדליך בעהאנדעלט צו האבען. — איך עמפפעהלע מיך! אדיא!"

ביים אנבליקע דיעזער ענטשלאָססענהייט דעם פרעמדען וואורדע ר' יעקב פאָן איינער קאלטען, אונרוהיגען אונד אונבעשטיממטען אהנונג ערגריפפען. יעטצט ערינגערטע ער זיך ערסט רעכט אן דען שוואור זיינעס ברידערס. דאס דיעזער רעכטמעסיג פערהייראטעט וואר, ניכט וויא אין בלישין, זאָנדערן וויא איין קאלטער שויער קאם דיא ערינגערונג איבער איהן, דאס רעגינא זאָ הארטנעקיג בעהויפטעטע, דיא רעכטמעסיגע גאטטין פאָן מאקס צו זיין — אונד דאס זיא אבער דען פראָצעס פערלאָרען, וויל קיינע כתובה, וויל קיין איינציגער צייגע פאָרהאנדען וואר. מיט דיעזער ערינגערונג קאם אייך איינע אונגעהייערע בעפירכטונג איבער איהן. ער, דער איבעראלל אלס פראָמם אונד רעכטשאפפען גאלט, זאָלל יעטצט אין איינען „ערב-שלייכ-פראָצעסס" פערוויקעלט ווערדען? איין נייער רעכטס-שטרייט — צייגען-פאָרלאדונגען —, פערארטהיילונג —, הערויסגאבע דעם פערמאָגענס — זיינע שאנדע אונד זיין אונטערגאנג צור צייט, אלס ער עבען זיינער הייראטס-פעהיגען טאָכטער איינען מאנן זוכט —: דאס וואָרען שרעקליכע אהנונגען פיר איהן! — מיט שטאָטטערנדער שטיממע ריעף ר' יעקב: „בלייבען זיא! איך וויל מיינען אדוואָקאטען רופען, דאמיט זיא מיט איהם שפרעכען!"

„הערר! איך האבע איין געהיימניס מיטצוטהיילען, וועלכעס זיא ליעבער פיר זיך בעהאלטען זאָללטען. וויא פיעלען לייטען וואָללען זיא, דאס איך עס זאגען זאָלל?"

„אלזאָ גוט! (ריעף ר' יעקב צאָרניג) רייען זיא מיינעטוועגען מיט איהרעם געהיימניססע הערויס! איך בין מיינעם רעכטעס זיכער אונד פירכטע קיינע פערליימדונגען אונד קיינע בלבולים!"

„אלזאָ הערען זיא! (זאגטע דער פרעמדע, אינדעם ער זיך וויעדער דעם ר' יעקב געגענאיבער זעטצטע.) דענקען זיא נאָך, דאס איינסט נאָך קאלין איין רוסיש-פאָלנישער וואונדער-ראבבי מיט צווייא גבאים געקאָממען וואר. זיא וואָרען נאָך דאמאלס פאָרשטעהער, אונד ליעסען דיעזען ראבבינער אויסשאפפען. נון, אין דער נאכט, בעפאָר יענער ראבבינער אברייזען מוססטע, וואורדען מאקס אונד רעגינא פאָר דיעזעם ראבבינער אונד זיינען גבאים געטרויט. דער צוזאממענהאנג אין דיעזער געשיכטע ווירד איהנען בעססער איינלייכטענד זיין, ווענן זיא בעדענקען, דאס דרייא טאגע נאָך יענעם פאָרפאללע — מאקס אונד רעגינא דורכגעגאנגען וואָרען! (זיעהע 3-טע אונד 4-טע פאָרטזעטצונג.) מעהרערע יאהרע נאָך דיעזעם פאָרפאללע, אלס זיא שאָן היער אין וויען וואָהנטען, קאם יענער ראבבינער דירעקט נאָך וויען, אום איהנען דיא הייראטה איהרעס ברודערס מיט איהרער שוועגערין צו בעשטעטיגען; אבער מערקווירדיגער-ווייזע פעראונגליקטע ער דורך דען שוס איינעס שאנדארמס, טראָטצדעם עס הייסט, דאס מאן אין דער איסאיבונג איינער גוטען טהאט ניכט פעראונגליקט (שלוחי מצוה אינן ניזוקין). איהר זאָהן וואר בייא יענעם אונגליקספאללע צוגעגען אונד אינטערעססירטע זיך אויך זעהר פיר דען פערשטאָרבענען ראבבינער. צום בעווייזע פאנד מאן אייך איהרע אדרעססע אין דער טאשע דיעזעס נעשאָרשטען ראבבינערס. (זיעהע 24-טע פאָרטזעטצונג.) נון ווירד זיך איהר זאָהן נאָך ערינגערן, דאס ער איינינע טאגע נאָך יענעם פאָרפאללע מיט דעם ראבבינער פאָן וויען נאָך רייכענבערג געפאָהרען — אונד דאס אין וועלכעם וואגגאָן (קופעה), אין וועלכעם ער געפאָהרען, נאָך דרייא לייטע געזעססען זינד." (זיעהע 31. פאָרטזעטצונג.)

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

וואַרען, בעגאבבען זיא זיך צור וואָהנונג דעם קראָנפרינצען. היער יעדאָך וואַרען בערייטס פּאָליציימענגער אייפֿגעשטעללט, וועלכע דיא פֿערזאממעלטען שטודענטען אויפֿפֿאָרדערטען, זאָגלייך אויסאיינאנדער צו געהען. דיא שטודענטען באטען אומזאָנסט, דאס מאן זיא דאָך אין רוהע לאססען מאָגע, נאכדעם זיא ניכטס ארגעס פֿאָרהאבען, זאָנדערן בלאָס דעם קראָנפרינצען איין געזוך אונטערברייטען מאָכטען. דער שטאדטהויפּטמאנן וואָללטע דיעס ניכט צוגעבען, זאָנדערן פֿאָרדערטע מיט געביעטענדער שטיממע, דאס מאן איהם דאס געזוך איבערגעבע, וועלכעס זאָדאנן ער זעלבסט דעם קראָנפרינצען אונטערברייטען ווערדע. דא דיא שטודענטען דיעזער אויפֿפֿאָרדערונג ניכט פֿאָלגע לייסטען וואָללטען, ענטשפּאנן זיך צווישען דער פּאָליציי אונד דען שטודענטען איינע שלעגעריי. פֿאָן דען מאָדטען אונד פֿערוואונדעטען ווירד געשוויעגען, דא דיא פּעטערסבורגער צייטונגען היעריבער ניכטס בעריכטען דירפֿען. זאָפֿיעל מעלדען יעדאָך אויך דיעזע, דאס 147 שטודענטען בייא דיעזער רעוואָלוציאָן פֿערהאַפֿטעט וואורדען. איינעם וויענער בלאטטע ווירד פֿערנער אויס פּעטערסבורג איבער דיעזען פֿאלל נאָך פֿאָלגענדעס בעריכטעט: דיא נייע שטודענטען-רעוואָלוציאָן האט היער אין דען האָכסטען אונד אללערהאָכסטען קרייזען איינע ערשיטטערנדע ווירקונג הערפֿאָרגערופֿען. דיא אוניווערזיטעט אונד דיא גימנאזיען ווערדען געשלאָססען ווערדען. פּעטערסבורג בעפֿינדעט זיך אין איינעם פֿאָרמליכען בעלאגערונגס-צושטאנדע. דרייא מענשען דירפֿען ניכט בייזאממען אויף אָפֿפֿענטליכער שטראסע שטעהען. פֿיר דען 7-טען יעננער בעפֿירכטעט מאן איינען אללגעמיינען פֿאָלקס-אויפֿשטאנד. אן דען מייערן פֿאנד מאן געוואלטיג גראָסע ראָטהע פּלאקאטע, וועלכע אין דען שערפֿסטען וואָרטען פֿערקינדעטען, דאס אם 7-טען יעננער (נאָך רוסישער צייט-רעכנונג 26-טען דעצעמבער) דיא ראַבער דעם פֿאָלקעס איהרע פּיסטאָלען אונד מעססער בערייט האלטען מאָגען! — נון איזט עס גאַנץ ערקלערליך, ווענן מאן אונטער זאָלך' געפֿעהרליכען אומשטענדען איבער פּעטערסבורג דען בעלאגערונגס-צושטאנד פֿערהענגט האט! מאן דאַרף אינדעס ניכט פֿערגעססען, דאס איין פֿאָלקס-אויפֿשטאנד איינמאל אונד אויך צווייטמאל זיך ניעדערשלאָגען לאָסט. עוויג קאנן איין זאָלכער צושטאנד דער אללגעמיינען אויפֿרעגונג דאָך ניכט פֿאָרטדויערן. ווירד רוסלאנד ניכט באלד דיא פֿאָלקס-פֿרייהייט בעגרינדען, דאנן דירפֿטע דער מעכטיגע רוסישע שטאאט ניכט פֿאָן אויסערען פֿיינדען, זאָנדערן פֿאָן דער אייגענען בעפֿאָלקערונג פֿיר אללע צייטען פֿערניכטעט ווערדען! —

* (פֿאססאמענטע, דער איטאליענישע קאָך), וועלכער בעקאננטליך דען איטאליענישען קאָניג איבערפֿאללען, האט יעטצט זיין פֿערהאָר צו בעשטעהען. עס וואורדע דעמזעלבען נאטירליך, וויא דיעס איבעראלל בריך איזט, איין אדוואָקאט אלס פֿערטהיידיגער צור זייטע געגעבען. דיעזער אדוואָקאט איזט צופֿעלליג איין רעכט בעריהמטער מאנן. פֿאססאמענטע זאגטע צום ריכטער אין בעצוג אויף זיינען בעריהמטען פֿערטהיידיגער: דער איטאליענישע שטאאט האט גוט געטהאן, דאס ער מיר איינען גראָסען מאנן אלס פֿערטהיידיגער געגעבען. ענדליך בין איך יא קיין געוואָהנליכער פֿערברעכער. מיין נאמע ווירד אין דער וועלט-געשיכטע פֿיר אללע צייטען פֿאָרקאָממען. איבריגענס איזט עס נאָך מאָגליך, דאס איך פּרעזידענט דער איטאליענישען רעפּובליק ווערדע. ווירד מיין פֿערטהיידיגער מיך פֿערשטעהען, דאנן בין איך געוויס, פֿרייגעשפּראָכען צו ווערדען. — ביים ווייטערן פֿערהאָרע איסערטע פֿאססאמענטע: „איך האבע דען קאָניג ניכט טאָדטען, זאָנדערן בלאָס פֿערוואונדען וואָללען. העטטע איך דיא אבזיכט, דען קאָניג צו טאָדטען, דאנן ווירדע איך דיא שפּיטצע מיינעס מעססערס פֿערגיפֿטעט האבען, אין וועלכעם פֿאללע ער ביים מינדעסטען שטיכע שטערבען מיסטע. אלס איך דען ערסטען שטאָס געגען דען קאָניג פֿיהרטע, וואר זיינע ברוסט אָפֿפֿען. עס ווערע מיר אלזאָ איין לייכטעס געוועזען, איהן טאָדטליך צו פֿערוואונדען, אללײַן עס וואר דיעס עבען ניע מיינע אייגענטליכע אבזיכט." — עס וואורדע פֿיעל דאריבער געשפּראָכען דאס מאן פֿאססאמענטע אלס „וואהנזיניג" ערקלערען אונד איהן לאָסשפּרעכען ווערדע. בעטראכטעט מאן געניא זיינע אויסזאגען, זאָ ערשיינט דערזעלבע דורכאויס ניכט אלס וואהנזיניג, זאָנדערן פֿיעלמעהר אלס פֿרעך אונד קעק!

* (לאָרד בעאקאָנספֿיעלד איבער דען בערלינער פֿערטראג.) אויס לאָנדאָן ווירד פֿאָלגענדעס בעריכטעט: דיעזער טאגע ערשיען ביים לאָרד בעאקאָנספֿיעלד איינע דעפּוטאציאָן אויס קאליפֿאָרניען (זיד-אמעריקא). דיא דאָרט וואָהנענדען ענגלענדער ליעסען נעמליך דעם לאָרד דורך איינע דעפּוטאציאָן איין עהרען-געשענק איבערייכען. — דער לאָרד דאנקטע פֿיר דיא איהם צו טהייל געוואָרדענע אויסצייכנונג זייטענס דער ענגלישען בעוואָהנער קאליפֿאָרניענס אונד זאגטע אונטער אנדערעם: „ענגלאנד האט זיינע קינדער אין אמעריקא, אין אזיען, אונד איבעראלל, וואָ עס אויס זיינען לאנדסלייטען „קאָלאָניען" (ניעדערלאססונגען) גרינדען קאָננטע. דיעזע קאָלאָניען שטעהען אבער מיט איינאנדער אין עוויגער פֿערבינדונג אונד פֿערברידערונג, דאמיט זיא איינאנדער צור צייט דער נאָטה אויס אללען קרעפֿטען בייזשטעהען קאָננען. אבער דיעזע קאָלאָניען שטעהען נאטירליך אויך מיט דעם מוטטערלאנדע, מיט ענגלאנד, אין ענגער פֿערבינדונג. זיא האבען דאהער איין לעבהאַפֿטעס אינטערעססע דאראן, איבער דיא פּאָליטיק ענגלאנדס גרינדליך אינטערריכטעט צו זיין. צו דיעזער ענגלישען פּאָליטיק געהאָרט אבער אויך דאס צושטאנדע-קאָממען דעם בערלינער פֿערטראגעס, וועלכער ניכט נור אונס ענגלענדערן, זאָנדערן דעם גאנצען אייראָפּא דען פֿריעדען זיכערן זאָלל. — אין דיעזעם זיננע פֿאססע איך דען ווערטה אונד דיא בעדייטונג דעס בערלינער פֿערטראגעס אויף. ער ווירד וויקליך דען פֿריעדען אייראָפּא'ס זיכערן, וויל ער קיין אָבערפֿלעכליך צוזאממענגעפֿליקטער, זאָנדערן איין טיעף דורכדאכטער פֿערטראג איזט. עס ווירד דא קיינער מאכט איין נאכטהייל צוגעפֿיגט, קיינעם געשיעהט היעבייא איין אונרעכט. — דער פֿערטראג וואורדע פֿאָן דען גייסטרייכסטען אונד הערפֿאָררעגענדסטען שטאאטסמענגערן אייראָפּאס אויפֿגעזעטצט. איין זאָלכער פֿערטראג האט אבער אללע אינטערעססען געניא בעריקזיכטיגט, אונד איזט דענן אויך געאייגנעט, דען אייראָפּעאישען פֿריעדען דויערנד צו בעגרינדען. פֿאָר קורצעם זוכטע מאן דיא מיינונג צו פֿערברייטען, דאס דער בערלינער-פֿערטראג ניכטס וויא אלס איין בלאָסעס שפּינג-געוועבע, וועלכעס פֿאָן זעלבסט ביים גערינגסטען ליפֿט-צוג צעררייסט. נון, עס גיבט געוויס אויך זאָלכע פּערזאָנען, דיא עס אין איהרעם אינטערעססע ווינשענסווערטה פֿינדען, דאס דער בערלינער פֿערטראג ניכט צור אויספֿיהרונג געלאנגע. אלליין אים זאָלכע ווינשע האבען וויר אונס ניכט צו קיממערן. דיא אונטערצייכנער דעם פֿערטראגעס זינד יא פֿעסט ענטשלאָססען, אונטער אללען אומשטענדען דאראויף צו בעשטעהען, דאס דיעזער פֿערטראג, וועלכער אללײַן דיא גרונדלאגע פֿיר דען פֿריעדען אייראָפּא'ס בילדען קאנן, פֿאָלל אונד גאנץ דורכגעפֿיהרט ווערדע. יעדען טאג געשיעהט עטוואס, וואס צור פֿינפֿטיגען ערפֿיללונג דעס פֿערטראגעס פֿיהרט, אונד איך צווייפֿלע אויך ניכט דאראן, דאס דיא ערפֿיללונג דיעזעס האָכוויכטיגען פֿערטראגעס איינע פֿאָללשטענדיגע זיין ווירד!" — זאָ וויט לאָרד בעאקאָנספֿיעלד. דעססען אנשפּראכע ווירד איבריגענס שאָן איינמאל לויט איינער טעלעגראַפֿישען דעפּעשע קירצן ערוועהנט האבען. דיעזע וואָרטע זינד אָפֿפֿענבאר געגען רוסלאנד געריכטעט, וועלכעס בע-

---

פֿאָלליעטאָן.

דאס פֿערשוואונדענע טעסטאמענט.

(56-טע פֿאָרטזעטצונג.)

דרייסיגסטעס - קאַפּיטעל.

אן איינעם מאָרגען, אלס עבען ר' יעקב אין איינעם צימטער זיינעס שאָנען וויענער פּאלאסטעס מיטטען אים פֿריה-געבעטע שטאנד, וואורדע אן דיא טהירע געקלאָפּפֿט. ר' יעקב קאָננטע מיט דעם וואָרטע „הערײַן"! ניכט אנטוואָרטען, דא ער אין מיטטען דעם געבעטעס זיך ניכט אונטערברעכען, ניכט „מפסיק" זיין וואָללטע. דאפֿיר אבער ליעס ער איין לויטעס אונד קרעפֿטיגעס „גי !" ערשאללען. דיעזעס אויסרופֿונגס-וואָרט מוס דער פֿרעמדע דרויסען פֿערשטאנדען האבען, דענן ער טראט זעהר לייזע איין, ווינשטע אין דער שטיללע „גוטען מאָרגען" אונד בליעב אן דער טהירע שטעהען. — ר' יעקב שטאנד דא אין איינעם לאנגען טלית אונד גראָסען תפילין, אונד היעלט ביים איינטריטטע דעם פֿרעמדען עבען אן דער שטעללע דעס געבעטעס, וואָ עס הייסט: „יתום ואלמנה יעודד ודרך רשעים יעות." (דאס הייסט אין דער איבערזעטצונג: נאָטט זאָרגט פֿיר דיא ערהאלטונג דער וויטווען אונד וואיזען, פֿערקריממט אבער דען וועג דער באָזעוויכטער.) — היעדורך מערקטע נון דער פֿרעמדע, דאס ר' יעקב ערסט צו בעטען אנגעפֿאנגען, אונד דאס דיא בעענדיגונג דעס געבעטעס נאָך ציעמליך לאנגע דויערן ווערדע. — דער פֿרעמדע זאגטע דאהער שיכטערן: „איך ווערדע שפּעטער קאָממען!" אונד גינג הינויס אין דאס פֿאָר-צימטער, וואָ איהן עבען זיין בעגלייטער ערוואַרטעטע.

„דער פֿראָממע מאנן איזט יעטצט נאָך צו אנפֿאנגע זיינעס זעהר אנדעכטיגען געבעטעס! (זאגטע דער הינויסגעטרעטענע) מערקווירדיגער-ווייזע היעלט ער בייא מיינעם איינטריטטע געראדע אן דער שטעללע ‚יתום ואלמנה יעודד' אונד דאס זאגטע ער זאָ אנדעכטיג, דאס איך שוידערטע."

„‚בעגרייפֿסט דוא נון, אום וויא פֿיעל אנדעכטיג צו בעטען לייכטער, אלס גוטעס צו טהון איזט. וויא גערנע מאכטע מענשען אנדעכטיג בעטען, אום נור ניכט גוט האנדעלן צו מיססען. דאס אנדעכטיגע בעטען קאָסטעט קיין געלד, דאס איזט איינע זעהר בילליגע פֿראָממיגקייט; ווענן ער אבער גוט האנדעלן וואָללטע, זאָ ווירדע איהם דיעס דאס גאנצע פֿערמאָגען קאָסטען, דא ער עס דער וויטווע אונד דען וואיזען, פֿאָן וועלכען ער עס רויבטע, צוריקגעבען מיסטע.'"

„אבער דער פֿיינע גראָסע טירקישע טלית קאָסטעט יא אויך פֿיעל געלד!"

„‚דער איזט אבער נור דאצו דא, דאמיט איהן דיא איבריגען אים בעטהויזע בעוואונדערן זאָללען. — איבריגענס ביזט דוא נאָך מעהר באָזעוויכט. דוא בעטעסט ניכט — אונד האסט דעננאָך שאָן אללעס באָזע אויף דער וועלט אנגעשטעללט.'"

אינדעססען דויערטע עס נור איינע פֿיערטעל שטונדע, ביז ר' יעקב זיין געבעט בעענדעטע. ער אָפֿפֿנעטע זעלבסט דיא טהירע, וואָראויף דער פֿרעמדע ווידער איינגעטרעטען וואר.

ר' יעקב, וועלכער אָהנעהין געגען פֿרעמדע איינען זעהר אונפֿריינדליכען, מירריישען בליק האטטע, פֿראגטע נון בארש דען פֿרעמדען אום זיין בעגעהר. דיעזער פֿרעמדע אבער נאהם קעק איינען זעססעל אונד זעטצטע זיך דעם ר' יעקב געגעניבער.

„וואס ווינשען זיא?" פֿראגטע ר' יעקב נאָכמאלס.

„‚איך ווינשע איינע אויסקונפֿט איבער איהרע פֿאמיליען-פֿערהעלטניססע.'" (זאגטע דער פֿרעמדע.)

„אונד זיא פֿיעללייכט איין הייראטס-פֿערמיטטלער?" (איין שדכן.)

„‚דאס ניכט! איך מאכטע וואָהל איין פֿערמיטטלער זיין, אבער ניכט דער פֿערמיטטלער איינער הייראטה.'"

„איך פֿערשטעהע זיא ניכט, אונד האבע אויך קיינע צייט צו זאָלכען געשפּרעכען!"

„‚אלזאָ צור זאכע! — זיא האטטען איינען ברודער, דער מאקס סאמועלזאָהן געהייסען — אונד דיעזער ברודער האטטע איינע פֿרויא, מיט דער ער פֿערהייראטעט וואר — אונד צוואר רעכטמעסיג פֿערהייראטעט, פֿערשטעהען זיא, רעכטמעסיג כדת משה וישראל.'"

ווערע איינע קאנאָנע דיכט פֿאָר ר' יעקב'ס אָהר לאָזגעגאנגען, זאָ העטטע ער ניכט מעהר ערשרעקען אונד בעטייבט ווערדען קאָננען, אלס פֿאָן דיעזעם איינציגען וואָרטע. ער זאנק אויף זיינען זעססעל צוריק, אונד שטאררטע דען פֿרעמדען אן. ער וואָללטע רעדען, אבער זיינע צונגע וואר ביינאהע וויא געלעהמט.

דורך דאס ערשרעקען פֿאָן ר' יעקב וואר דער פֿרעמדע נאָך קעקער, אונד זאגטע: „‚רעכטמעסיג ווייב איהרעס ברודערס האטטע צוויא זאָהנע, דיא אין דיעזער רעכטמעסיגען עהע געבאָרען וואורדען!'"

דיעזעס זאגטע דער פֿרעמדע מיט זאָלכעם פֿערשמיטצטען לעכעלן, דאס ר' יעקב ענדליך ווידער צו-